

Fotowedstrijd: Win een Fjällräven reistas

REISVERZEKERINGEN VOOR GEVAARLIJKE SPORTEN
EEN ACTUEEL OVERZICHT

JIJ ZIT THUIS EN JE MAN OP DE MOUNT EVEREST
HOE VOELT DAT?

GEURT VAN RENNES OVERLEEFT VAL
VAN MEER DAN 1000 METER

8 710206 127792

De Jaargang juli 2000 / 6,95/6fr.100
Maruba b.v. Sports Publishers

SPORT REIZEN AVONTUUR

Sahara-expeditie

Met een jeep acht weken door Afrika

Aangestoken door verhalen van woestijnreizigers besluiten vier avonturiers ondanks alle gevaren van roversbendes en de Tuareg opstand de Sahara te doorkruisen. Jerre en Willem Westermann, Raoul Jacobs en Linda van Wijk waagden begin 2000 de doorsteek via de niet-alledaagse route via Tunesië, Libië, Algerije, Niger, Mali en Senegal. Dat de dingen in Afrika altijd anders gaan dan gepland, maakten ze aan den lijve mee.

Portretten van Sahara bewoners. Achtereenvolgens van boven naar beneden de Tuaregbevolking, die rechtsreeks uit een sprookje van 1001-nacht lijkt te komen. In West-Afrika maken Arabische mensen plaats voor vrolijk geklede zwarte Afrikaners en de authentiek gebleven Dogonbevolking.

Foto's en tekst: Linda van Wijk

De Sahara bestaat niet alleen uit zand. Het landschap wordt grotendeels gekend door rotsen, gebergtes, en kloven met hier en daar een waterput of een oase met palmbomen.

Het spoor dat we volgden zijn we allang kwijt. Voor ons ligt een ravijn. Ik realiseer me dat we zijn verdwaald in de Libische woestijn. "We moeten de route die de GPS aangeeft iets meer in combinatie met de landkaart en het landschap lezen", zegt Willem. Ik knik. We draaien en rijden stapvoets terug over de scherpe keien, de berg af en sturen in een wijde bocht om de bergketen heen. We -Jerre en Willem, twee broers met een LandRover 110 V8, 3.9 en Raoul en Linda met een LandRover 90 TDI- rijden in zuidelijke richting door Libië, evenwijdig aan de grens met Algerije. Uit angst dat we de grens met Algerije per ongeluk zullen oversteken volgen we de GPS-punten veel te krampachtig.

Vlak voor het donker zoeken we een plek om ons kamp op te slaan. We zijn dagen reizen van de bewoonde wereld verwijderd en voelen ons als kleine stipjes in de Sahara, een woestijn zo groot als de

"Jerre wordt zonder pardon in een Libische cel gesmeten"

Verenigde Staten. De pikzwarte hemel met duizenden sterren en de doodse stilte maken de woestijn tot een magische plek. Als de nacht valt wordt het ijskoud. Het temperatuurverschil tussen dag en nacht is erg groot. Als het te koud wordt klimmen Jerre en Willem in hun auto en Raoul en ik in ons daktentje boven op de auto.

Khaddafi's zandbak

In de verte doemen de zandduinen op: dé reden waarom we door Libië rijden. Mede door het fenomeen 'wandelen-de duinen' zijn er geen accu-

rate landkaarten van de duinenzeeën in de Sahara. We rijden ons direct vast in het mulle zand en klimmen enthousiast het hoogste duin op om tot aan de horizon over een eindeloze zee van oranje toppen te staren. Kun je hier overheen rijden? De vormen zijn surrealistisch, de duinen wel driehonderd meter hoog. Het lijken wel soft-ijsjes met prachtige ronde vormen en scherpe lijnen. Alsof iemand ze heeft geschilderd. We laten de bandenspanning zakken. Het zand is mul, dat betekent flink gas geven om tegen de hellingen op te komen en weer op tijd stoppen als de voorwielen over de top heenkomen. Stop je te vroeg, en je hebt je nog niet ingegraven, dan kun je achteruit steken en het nog een keer proberen. Stop je te laat op de top, dan heb je dikke kans met je auto over de kop te vliegen of zijwaarts te gaan rollen. Het is even oefenen om het moment van stoppen (met je koppeling: nooit

met je rem) zodanig uit te kiezen dat je boven op een duin stopt, terwijl het gewicht naar voren helt. Eenmaal bovenop lijkt de afgrond aan de achterkant van de duin veel te steil om er naar beneden te rijden. Hier gas geven om weer netjes beneden te komen. Het gaat compleet tegen je gevoel in, maar zo moet het toch echt. De zandduinen vormen het eerste hoogtepunt van de reis. Daarna volgt een heel stuk over rotsen en bergplateaus, door kloven en over vlaktes voor we weer op het asfalt komen. Ik dacht dat de Sahara louter uit zand bestond, maar kom er nu achter dat tachtig procent bestaat uit rotsen, gebergtes en kloven met hier en daar een waterput of een oase met palmbomen.

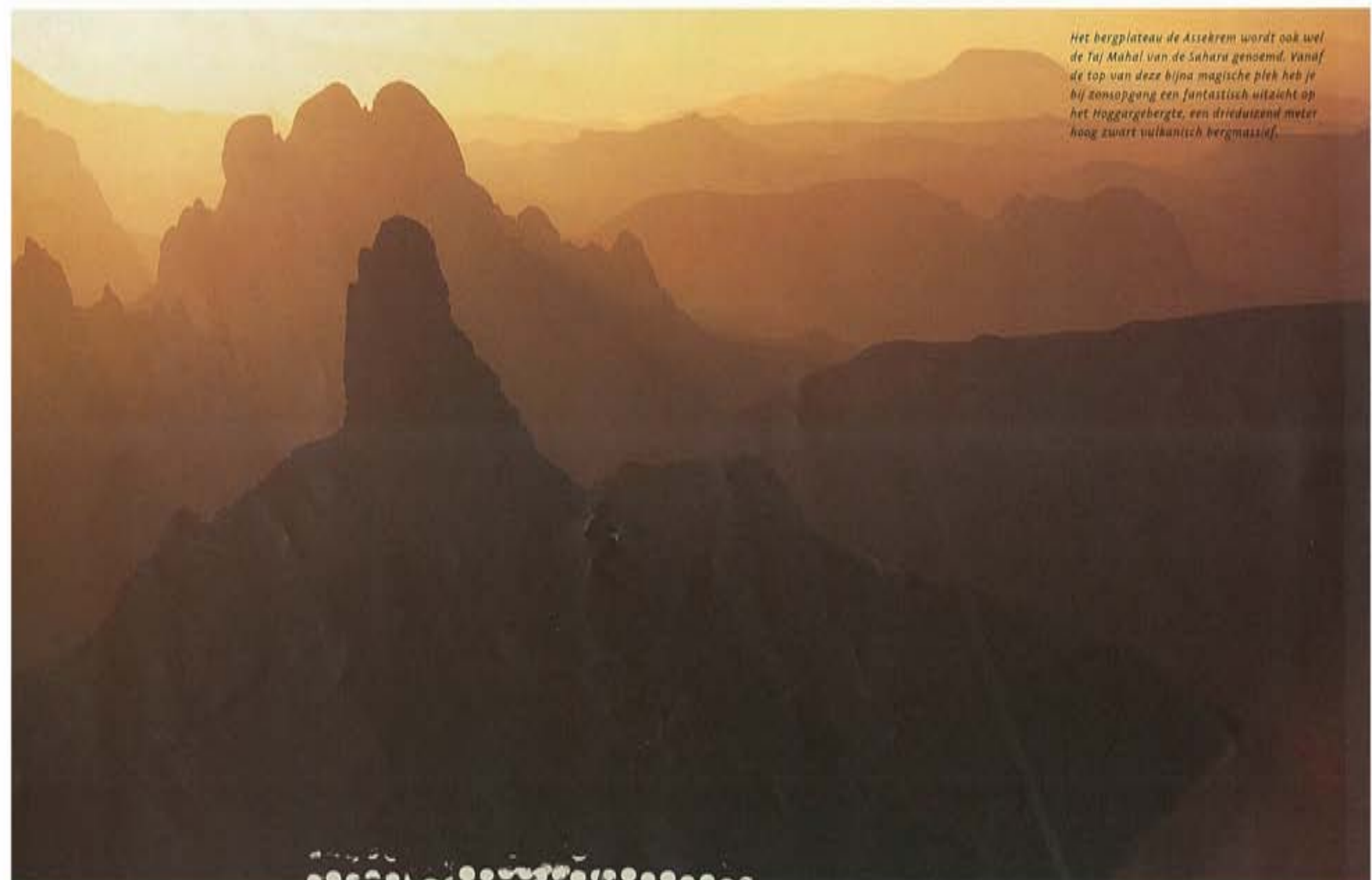
In een Libische cel

In Ghat, een oase-stadje op de grens van Libië en Algerije, slaan we eten, water en brandstof in voor de volgende woestijnetape. Benzine kost

hier 14 cent per liter! Op zoek naar een stempelpost loopt Jerre het verkeerde gebouw in en wordt zonder pardon in de cel gesmeten. Van een agent horen we dat ze denken dat hij een inbreker is. Wat een onzin! Hij zit urenlang in ijskoude gewelven. Zijn celgenoot vertelt dat hij nog vier maanden moet zitten omdat hij iemand heeft geslagen. Uren later worden we met z'n vieren op het matje geroepen bij oom agent. Nadat we als kleine kinderen 'sorry' zeggen, mag Jerre weer mee. Hij heeft het nog de hele dag koud.

De grens tussen Libië en Algerije is gelukkig open. In Nederland konden we geen reizigers vinden die deze grens de afgelopen tien jaar waren gepasseerd. Ook de ambassades in Nederland konden geen uitsluitel geven. Algerije is een verademing. Een supervriendelijke douanier heet ons welkom in zijn land. Hij spreekt Frans en we hoeven zowaar geen smeergeld te betalen. Tussen

Het bergplateau de Assekrem wordt ook wel de Taj Mahal van de Sahara genoemd. Vanaf de top van deze bijna magische plek heb je bij zonsopgang een fantastisch uitzicht op het Hoggarbergte, een drieduizend meter hoog zwart vulkanisch bergmassief.

de Libische/Algerijnse grens en Djanet ligt het Tassili N'Ajjer: een serie tafelbergen met loodrechte rotswanden. Tussen deze bergen en kloven vind je veel rotsschilderingen en gravures uit de tijd dat de woestijn nog begroeid was en er giraffes graasden. Voor geologen en archeologen is dit gebied één groot openluchtmuseum. In deze omgeving ligt Djanet, een Tuareg stadje met een grote palmentuin. We zien hier voor het eerst een gesluierte Tuareg compleet met lang gewaad, tulband en krom zwaard en rijdend op een witte kameel.

De Assekrem

We besluiten om via de kortste weg naar het uitzichtpunt 'Hermitage du Padre de Foucauld' in het 3000 meter hoge Hoggargebergte te rijden. Maar, zoals we in de Libische woestijn ook al ondervonden,

is de kortste weg op de kaart of GPS, niet altijd de snelste. Een slechter pad komen we deze reis niet tegen. De onverharde weg is op veel plaatsen weggespoeld en afgebrokkeld. Nog voor de echte bergpas begint houdt de LandRover van Jerre en Willem ermee op. "We hebben een klein probleempje", zegt Willem over de mobilfoon. Uiteindelijk besluiten we om te slepen. We lopen nu het risico dat onze (kleinere) auto kapot gaat. Maar een alternatief is er niet. Rond middernacht bereiken we de berghut op de top. De volgende morgen staan we voor zonsopgang op en beklimmen de berg, waar de Hermitage ligt. Een oud Fransmannetje stelt zich voor als Frère Eduard. Hij woont hier samen met een andere pater. Zij houden de kapel van Padre de Foucauld in ere. We genieten van de

zonsopgang. Vanaf het bergplateau 'de Assekrem' kijken we over het drieduizend meter hoge zwart vulkanische bergmassief. De zon verschijnt als een oranje bal achter de hoogste top en werpt haar stralend bundels over het panorama van surrealistische bergtoppen. Dit is een magische plek.

Wrong time, wrong place...

We slepen de LandRover naar Tamanrasset in Zuid Algerije en raadplegen mechanici en elektriciens, die met hamer en beitel te keer gaan. Zonder resultaat. Hier moeten we beslissen of we naar Mali of naar Niger zullen rijden. Op dat moment wordt de karavaan van de Parijs-Dakar rally over Niger gevlogen. Er zouden Tuareg bendes zitten, die de rally willen overvallen. Het hele circus is ingeladen in Antonovs en slaat zo Niger over. Dit

nieuws heeft Nederland ook bereikt. Als we naar huis belten, krijgen we te horen dat het er voor ons gevaarlijk zal zijn. Helaas stelt het alternatief ons ook niet gerust. Duizend kilometer door de eenzame woestijn naar de grens met Mali, waar smokkelaarbendes opereren die het gemunt hebben op snelle auto's. We twifelen. We zitten ingeklemd tussen Tuaregbendes en smokkelaarbendes. Aangezien de auto van Jerre en Willem het niet doet, lijkt het ons veiliger om de auto verder te slepen richting Niger. Vanaf Tamanrasset naar Niger loopt namelijk de TransSahararoute. Dat is een doorgaande route voor handel- en vrachtverkeer, bestaande uit een zandspoor dat om de vijf kilometer is gemarkeerd door banden of stapeltjes stenen en langs weerszijden is bezaaid met auto-

wrakken. Mochten we met twee auto's stil komen te staan, dan is de kans op hulp hier het grootst. Een Duitser, die net uit Niger komt met goede ervaringen, trekt ons over de streep. Terwijl de rally karavaan over Niger wordt gevlogen, slepen wij de kapotte LandRover Niger in. Terug in Nederland lezen we in de krant dat er drie Nederlanders vermoord zijn in Mali op het traject dat wij nu besluiten niet te rijden. Stel dat we voor die route hadden gekozen. Waren wij dan vermoord?

Ondertussen hebben we in Nederland auto-onderdelen besteld die naar de hoofdstad van Niger, Niamey, worden opgestuurd. Het is goed te merken dat we steeds zuidelijker komen. De temperatuur loopt overdag zo hoog op dat onze motor warm loopt. Om

In Libië rijden de vijf avonturiers door de meest surrealistische zandduinen, die soms wel drieduizend meter hoog zijn. Alsdagelijks het zand wint geen enkele voetafdruk mistuit. Alsaficimand is heeft geschiedenisrijden door deze zonnige zandbuk vergt oefening. Het is een kwestie van op tijd stoppen op de top en dan leg je gewest in gas geven om netjes neusden te komen.

“Ik mis de stilte en sereniteit van de Sahara”

deze reden besluiten we alleen 's nachts te slepen. We hebben ons Nederlandse reistempo en het strakke reisschema noodgedwongen losgelaten. Na 400 kilometer slepen over de Trans Sahara route komen we op de grens van Algerije met Niger eindelijk een lege vrachtwagen tegen. Na enig onderhandelen wordt een lift geregeld. De vrachtwagen wordt tegen een zandduin gereden zodat we de 110 van Jerre en Willem achterin kunnen duwen. Na zonsopgang klimmen Jerre en Willem samen met de hulpjes van de chauffeur op het dak van de cabine om de volgende achthonderd kilometer dwars door de woestijn mee te liften. De chauffeur rijdt zonder voorruit met dichtgeknepen ogen over een spoor dat op geen enkele landkaart staat. We rijden in konvooi West-Afrika binnen. De eerlijke, Arabische mensen en Tuareg woestijnnomaden maken plaats voor drukke, rommelige markten, vrolijk geklede zwarte Afrikaners, bedelende kinderen en jengelende verkopers. Het landschap is hier zo plat als een pannenkoek, saai steppen met gras waarover de Harmattan wind een grijze deken van stof drapeert. Ik mis de stilte en de sereniteit van de Sahara.

Zwart Afrika

Vanuit Tahoua regelen Jerre en Willem een sleep achter een volgende vrachtwagen naar Niamey, de hoofdstad van Niger. De twee broers sleutelen een week lang terwijl ze wachten op het pakket met onderdelen uit Nederland. Raoul en ik maken van de gelegenheid gebruik om naar Agadez te rijden, een legendarische handelsplaats aan de rand van de woestijn waar kameelkaravans uit Bilma nog steeds zout brengen. We bekijken de kamelenmarkt, de zilversmeden en Tuareg en rijden dan terug naar Tahoua. Vanuit daar rijden we door naar Menaka in Mali, waar vrienden van ons wonen en werken voor SNV (Nederlandse ontwikkelingshulporganisatie). De afspraak

is dat Jerre en Willem na de reparatie ook naar Menaka zullen komen en dat we daarna door zullen reizen langs de highlights van Mali naar Senegal. Het lijkt een goed plan. Maar het pakket onderdelen heeft vijf dagen vertraging en ondertussen zijn de geplande zes weken bijna om. Vanuit

Nederland krijgen we het bericht dat Jerre en Willem vanuit Niamey naar huis willen vliegen. We besluiten om naar ze toe te rijden. Samen uit samen thuis en hoezo opgeven? Wat wil het toeval? Op de dag dat wij vanuit Menaka over een zandpad van vierhonderd kilometer naar Niamey rijden,

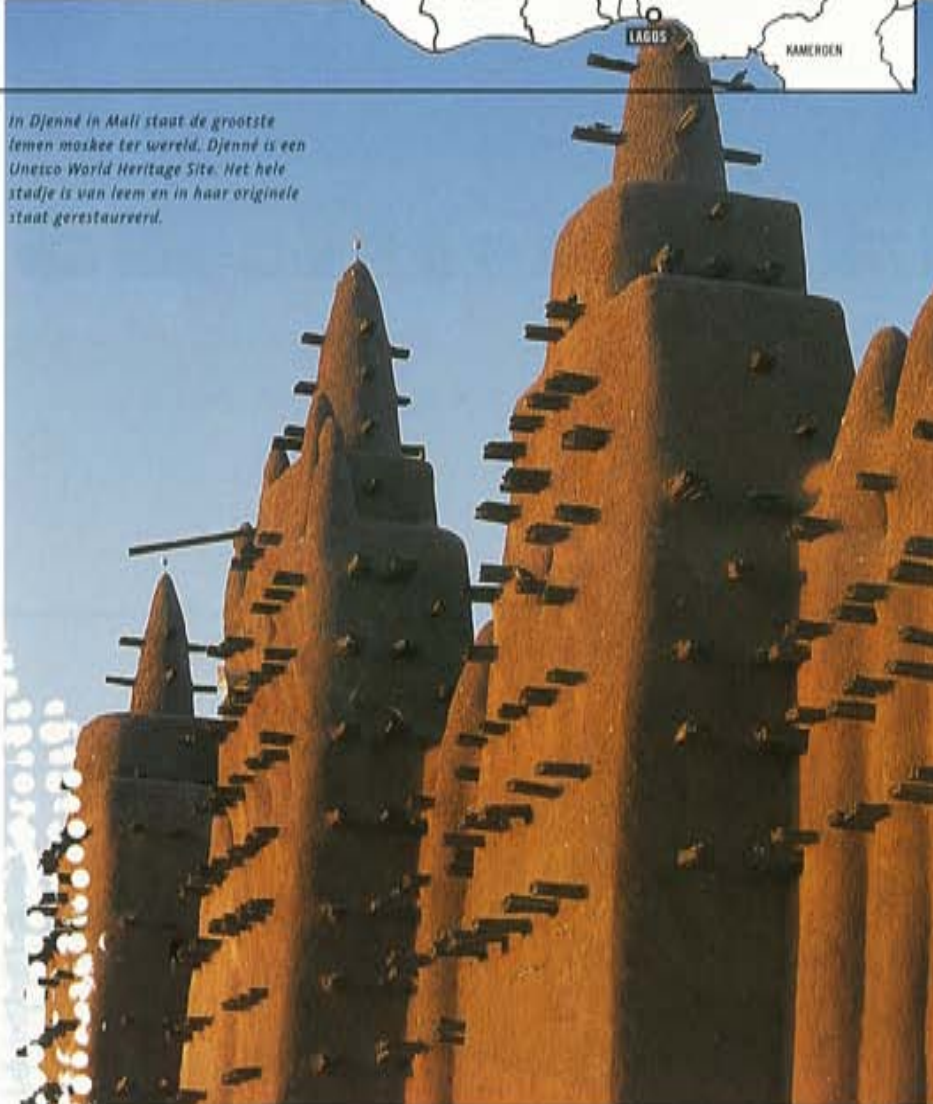
rijden Willem en Jerre, uitzinnig van vreugde dat ze de LandRover weer aan de praat hebben gekregen, over precies hetzelfde zandpad de andere kant op, zodat we 's avonds stuivertje hebben gewisseld. Hoe we elkaar hebben gemist, blijft tot op de dag van vandaag een raadsel. Jerre belt 's avonds het hotel in Niamey. "Wij komen naar jullie toe. Willem vliegt morgennacht terug naar Nederland vanuit Niamey, die heeft echt niet meer tijd. We maken de expeditie af met twee auto's en drie personen. Ik zie jullie morgenavond rond borreltijd."

Wilde achtervolging

"Borreltijd is toch een uur of vijf?", vraagt Raoul. We zitten om zeven uur 's avonds op het terras van het hotel aan de Niger te wachten met ballonnen, slingers en een cadeau voor Willem, die ondertussen jarig is geweest. "Volgens mij wel." Pas om half elf komt de LandRover aanrijden en vallen we elkaar in de armen. Wat blijkt? Jerre en Willem hadden op de terugweg de grenspost van Niger overgeslagen, waarna de douaniers de achtervolging inzetten. Jerre en Willem kwamen er pas na 250 kilometer achter dat ze werden achtervolgd! Zodra ze het bemerkten, stopten ze. De douaniers gooiden hun auto in de slip, parkeerden voor de auto van Jerre en Willem en stapten met vijf gewapende mannen uit. Die zaten ondertussen tegen het kookpunt van agressie. Vingers aan de trekker van de Galasnikovs. Jerre en Willem mochten niets zeggen. "Mee terug", was de boodschap. Maar de douaniers hadden bij de inhaalmanoeuvre een band lek gereden. En aangezien hun reserveband al lek was, konden ze zelf niet terug. Pas na een half uur mochten Jerre en Willem iets zeggen en kalmeerden de douanebeambten een beetje. Uiteindelijk brachten Jerre en Willem de mannen naar een dorp waar ze hun band konden laten plakken, betaalden de reparatie en smeergeld en gaven desge-

In Djenné in Mali staat de grootste leem moskee ter wereld. Djenné is een Unesco World Heritage Site. Het hele stadje is van leem en in haar originele staat gerestaureerd.

vraagd ook nog een jerrycan benzine mee. Toen mochten ze pas doorrijden. Vandaar de vertraging. Na een feestelijke avond nemen we een taxi naar de internationale luchthaven van Niamey. Het ticket van Willem ligt klaar maar betalen met een creditcard blijkt vanavond niet mogelijk. Het is niet te geloven, maar hierdoor mist Willem zijn vlucht. Hij moet drie dagen wachten en de volgende morgen zwaait Willem ons uit, in plaats van andersom.

Sigarettenmokkelaars

Na de grensovergang tussen Niger en Mali volgt een spannende rit langs de oever van de Niger. We stoppen alleen voor politieposten. Verder rijden we flink door. Door SNV zijn we gewaarschuwd voor de sigarettenmokkelaars in Noord-Mali, die het gemunt hebben op snelle auto's. "Zodra je je sleutels afgeeft, is er niets aan de hand. Je mag zelfs een fles water meenemen en ze wijzen je de richting naar het dichtstbij-

"De zee ligt voor ons, we hebben het gehaald!"

zijnde dorp. Stribbel je tegen, dan wordt er geschoten", vertelden de chauffeurs van SNV. Ze raadden ons af om naar Timboektoe te rijden, vanwege de vele verhalen over overvallen de laatste paar maanden. "Rijd als een bliksemschicht door Gao. Pas als je de pont over de Niger hebt gehad en aan de overkant van Gao staat, ben je veilig", was de boodschap. Zodra het donker wordt bespreken we de strategie over de mobilifoon. De pont vaart niet. In het donker moeten we dus tot morgen wachten. We dimmen de lichten om zoveel mogelijk op lokaal vervoer te lijken en als dieven in de nacht draaien we het terrein van een ommuurde camping op, vier kilometer voor Gao. De volgen-

de morgen halen we de verplichte stempel in de stad en steken we met het pontje de Niger over. Voordat we een onverhard pad opdraaien tekenen we de GPS punten in. We willen de beroemde Dogonvallei via de achterkant inrijden. Deze nacht slapen we onrustig. Er komen mensen, ezelskarren en zelfs auto's langs ons kamp. Bovendien zit de schrik zit er nog in.

Terwijl de Sahel zo vlak is als Nederland en qua landschap zo saai als je maar kunt verzinnen vind je in Dogonland op eens fraaie rotsformaties. De Dogonbevolking woont in karakteristieke hutjes. Ze zijn een authentiek volk gebleven met eigen gewoonten, geloof en rituelen. Ze hebben praathuizen waar de mannen in rondhangen en maken primitieve kunst en prachtig houtsnijwerk. We rijden door naar Djenné: een Unesco World Heritage Site. Hier staat de grootste lemen moskee ter wereld. Het hele

stadje is van leem en in haar originele staat gerestaureerd. Dat Unesco te ver kan gaan in haar pogingen de authenticiteit te bewaren, blijkt uit het vele commentaar dat zij krijgen op het open riool in Djenné dat vanuit deze overwegingen in stand wordt gehouden. Via Ségou rijden we naar Bamako, de hoofdstad van Mali. Hoe komen we hiervandaan in Dakar?

Dakar

De piste van Bamako, via Kayes naar Tambacounda (Senegal), staat bekend als erg zwaar. Het alternatief is om de auto's in Bamako op de trein naar Dakar te zetten. Navraag leert ons echter dat de nieuwe weg naar Kayes al voor de helft af is. Bovendien vinden we het leuker om de expeditie rijdend af te maken. We doen inkopen met oog op een week kamperen. Het eerste gedeelte van de nieuwe gravelweg is goed, zij het met veel wegomleidingen omdat de bruggen nog niet af zijn. De tweede

helft van de route is erbarmelijk slecht. Aan de grens van Senegal wachtte ons een verrassing: een verse plak asfalt naar Tambacounda. Tot onze verbazing rijden we het hele stuk in drie dagen. Vanuit Tambacounda rijden we in één dag naar Dakar. Voor het goed en wel tot ons doordringt ligt de zee voor ons. We hebben het gehaald. De expeditie is na acht weken ten einde. We rijden het strand op en vallen elkaar in de armen. De vissers kijken lachend op. Zoveel emotie zijn ze niet gewend van 'witterikken'. In Dakar regelen we een container voor de auto's, zodat die worden verscheept naar Nederland en boeken we een vlucht naar huis. Die missen we, omdat er presidentsverkiezingen zijn en ons vliegtuig met zestig personen overboekt is. Wij kijken er niet meer van op. In Afrika gaat niets zoals gepland. ●

De 110 LandRover houdt er voor het Hoggar-gebergte mee op. Er zit niets anders op dan slepen. Op de grens van Algerije en Niger wordt uiteindelijk een lift geregeld. In een lege vrachtauto wordt de auto vervoerd naar Tahoua om daarna, met andere vrachtwagen verder naar de hoofdstad van Niger, Niamey gesleept te worden. Dankzij een pakket met onderdelen opgestuurd uit Nederland weten ze de jeugd weer aan de prant te krijgen.

